

INTÉZKEDÉSI TERV
A LAKOSSÁG HŐSÉG- ÉS UV SUGÁRZÁS
ELLENIVÉDELME (HŐSÉG- ÉS UV RIADÓ TERV
VÉGREHAJTÁSA)

Budapest, 2021. május

Jogsabályi háttér:

1995. évi LXXXII. törvény az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezmény kihirdetéséről

A 2000. évi CXXIX törvénnyel módosított 1995. évi LIII. törvény A környezet védelmének általános szabályairól

2012. évi CCXVII. törvény az üvegházhatású gázok közösségi kereskedelmi rendszerében és az erőfeszítés-megosztási határozat végrehajtásában történő részvételről, 410/2012 (XII.28.) Korm. Rend. Az üvegházhatású gázok közösségi kereskedelmi rendszerében és az erőfeszítés-megosztási határozat végrehajtásában való részvételről szóló 2012. évi CCXVII. Törvény végrehajtásának egyes szabályairól

2007. évi LX. törvény az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye és annak Kiotói Jegyzőkönyve végrehajtási keretrendszeréről. A Kiotói Jegyzőkönyv végrehajtásáról rendelkező törvényfelhatalmazása alapján került kidolgozásra a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (NÉS).

Európai Bizottság Zöld Könyve. „Alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz Európában – Az uniós fellépés lehetőségei”. 2007. június.

2011. évi CXXVIII. Törvény a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról

234/2011. (XI.10.) Kormány rendelet a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. Törvény végrehajtásáról

201/2001. (X. 25.) Korm. rendelet az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről

49/2015. (XI. 6.) EMMI rendelet a Legionella által okozott fertőzési kockázatot jelentő közegekre, illetve létesítményekre vonatkozó közegészségügyi előírásokról

Hőség és UV riadó intézkedési terv

A magas hőmérsékletek elleni védekezés céljából az Országos Közegészségügyi Intézet (OKI) és az Országos Tisztifőorvosi Hivatal - ÁNTSZ létrehozta egy hőség-előrejelző rendszert, amelyet 2005-ben teszteltek és azóta is működtetnek. Magyarországon a hőhullám kifejezésre az OKI által használt definíció a leginkább elfogadott. Eszerint akkor illetünk egy, az átlagosnál melegebb periódust hőhullám kifejezéssel, ha „*a napi átlaghőmérséklet legalább három egymást követő napon meghaladja a 25 °C -ot*”. A hőhullámok káros hatásainak csökkentése, illetve megelőzése érdekében került bevezetésre a három fokozatú hőségriasztás, amelynek fokozatai a hőmérsékleti küszöbérték meghaladásának szintjeitől és az előre jelzett időtartamtól függ.

2.1 Az intézkedési terv célja, rendeltetése

A hőhullámok gyakori előfordulása indokolja, hogy egységes szakmai elvek mentén kerüljön sor a hőség során alkalmazandó intézkedések megfogalmazására és végrehajtására mind a hőhullámok bekövetkezésére történő előzetes figyelmeztetés (prevenció), mind a kialakult helyzet hatékony és komplex kezelése terén. A hőség-időszakok elleni védekezés megszervezése azért is kiemelten szükséges, mert az egészségügyi, a szociális, valamint az egyes oktatási intézményekben nagyszámú érzékeny (sérülékeny) csoport és személy tartózkodik huzamos ideig vagy állandó jelleggel.

A hőségriasztás fokozatai

1. Fokozat: Figyelmeztető jelzés belső használatra: (egészségügy, mentősök felé)

Kritériuma: az előrejelzések szerint legalább egy napra a napi középhőmérséklet 25 °C vagy azt meghaladó, ami az elhalálozásban kb. 15 %-os növekedést valószínűsít.

2. Fokozat: Készültség jelzés – riasztás a lakosság számára: (tájékoztatás az egészségügy és lakosság felé)

Kritériuma: az előrejelzések szerint a napi középhőmérséklet legalább 3 egymást követő napra eléri vagy meghaladja a napi 25 °C -ot, ami kb. 15 %-os növekedés a napi halálozásban. További feltétel: legalább egy napra eléri a napi középhőmérséklet a 27 °C -ot, ami pedig kb. 30%-os napi halálozásnövekedésnek felel meg.

3. Fokozat: Riadó jelzés (tájékoztatás az egészségügy és a lakosság felé)

Kritériuma: az előrejelzések szerint a napi középhőmérséklet legalább 3 egymást követő napon eléri vagy meghaladja a 27 °C-ot, ami kb. 30 %-os emelkedést okozhat a halálozásban.

Az országos tisztifőorvos a Budapest Főváros Kormányhivatalán keresztül tájékoztatja Budapest Főváros XIV. kerület Önkormányzatát az Önkormányzat a riasztási láncban érintett intézményeket és a lakosságot figyelmezteti az egészséget érintő megelőző intézkedések megtételére.

Tekintettel arra, hogy a hőségriadó idején több irányú együttműködésre van szükség, ezért fontos a megfelelő együttműködés kialakítása. Így a hőhullámok idején megfelelő együttműködés biztosítható.

Az UV index értékei nullától tartanak felfelé, a skála 1-től 10-ig terjed. Minél nagyobb az index számértéke, annál nagyobb annak a valószínűsége, hogy az UV sugárzás hatására egyre kevesebb idő alatt kialakulhat a bőr vagy a szem sérülése, károsodása. Európában nyár idején az index általában nem haladja meg a nyolcat, de lehet magasabb is, különösen a vízparti üdülőhelyeken. Az UV indexet számos országban a napi időjárás- jelentés részeként közlik.

UV sugárzási szint (UV szintek)

Teendők:

Gyenge (0,1 2 UV) Nem kell védekezni! Biztonságosan tartózkodhatunk a szabadban.

Mérsékelt (3 4 UV) Tanácsos védekezni! 11 és 15 óra között árnyékban/fedett helyen kell tartózkodni! Fedjük bőrünket, viseljünk inget, kalapot, használjunk napvédő krémet!

Erős (5 6 UV) Szükséges védekezni! 11 és 15 óra között árnyékban/fedett helyen kell tartózkodni! Fedjük bőrünket, viseljünk inget, kalapot, használjunk napvédő krémet!

Nagyon erős (7,8 UV) Különleges védekezés szükséges. Kerüljük a szabadban tartózkodást 11 és 15 óra között! Ha mégis a szabadban kell tartózkodnunk, keressünk árnyékot! Ing, kalap és naptej használata KÖTELEZŐ!

Extrém 8 + UV Különleges védekezés szükséges. Kerüljük a szabadban tartózkodást 11 és 15 óra között! Ha mégis a szabadban kell tartózkodnunk, keressünk árnyékot! Hosszú ujjú ing, kalap és naptej használata KÖTELEZŐ!

Az UV-riasztás fokozatai, teendői és elrendelése

1. fokozat (**Tájékoztatási fokozat**) Kritériuma: az előrejelzések szerint a napi középhőmérséklet legalább 1 napig meghaladja a 25 C-ot. Teendők: a lakosságot tájékoztatja az internetes honlapon keresztül, valamint hirdetmények útján a biztonságos szabadban tartózkodás és napozás szabályairól

2. Fokozat: (**1. fokú riasztás**) Kritériuma: az előrejelzések szerint a napi középhőmérséklet legalább 3 napig meghaladja a 25 C-ot. Teendők: a lakosságot tájékoztatja az internetes honlapon keresztül, valamint hirdetmények útján a biztonságos szabadban tartózkodás és napozás szabályairól

3. Fokozat: (**2. fokú riasztás**) Kritériuma: az előrejelzések szerint a napi középhőmérséklet legalább 3 napig meghaladja a 27 C-ot. Teendők: a lakosságot tájékoztatja az internetes honlapon keresztül, valamint hirdetmények útján a szabadban tartózkodás és napozás veszélyeiről

A hőség- és UV-riadó elrendelésére, illetőleg megszüntetésére feljogosított tisztségviselők és a riasztási lánc

A hőség- és UV-riadó elrendelésére, illetőleg megszüntetésére feljogosított tisztségviselők Indokolt fokozatú hőség- és UV-riadót az Országos Tisztifőorvos által közzétett információk és az UV index értékek alapján a Polgármester rendelheti el, illetve szüntetheti meg.

A Polgármesteri Hivatal belső tagozódása alapján a riasztási lánc végrehajtásáért felelős személyeket a Jegyző határozza meg.

A hőségriadó esetén életbe lépő riasztási lánc: (megegyzik a Hőségriadó terv X.1. mellékletével)

Riasztási lánc

Az Országos Meteorológiai Szolgálat időjárás előrejelzési adatai, valamint a Nemzeti Népegészségügyi Központ szakmai ajánlását, ajánlásait figyelembe véve az Országos Tisztifőorvos adja ki a hőségriasztást, melyről értesíti Budapest Főváros Kormányhivatalát akik értesítik a Budapest Főváros Kormányhivatala XIV. kerületi Hivatala Népegészségügyi osztályát aki tájékoztatják Zugló polgármesterét.

Budapest Főváros XIV. kerület Zugló Polgármesteri Hivatala a riasztási láncban érintett intézményeket és a lakosságot figyelmezteti az egészséget érintő megelőző intézkedések megtételére.

A kialakult helyzetről a Budapest Főváros XIV. kerület Zugló Polgármesteri Hivatala haladéktalanul köteles értesíteni:

- háziorvosi körzeteket,
- a védőnői szolgálatot,
- a házi gyermekorvosokat,
- kulturális intézményeket,
- szociális intézmények vezetőit,
- oktatási intézmények vezetőit,
- szabadidő és sport intézmények vezetőit,
- saját szervezésű rendezvények felelőseit,
- az Zuglói Önkormányzati rendészetet és a helyi polgárőrséget
- a Zuglói Zrt. vezérigazgatóját (városüzemeltetési feladatok)

A lakosságot és közintézményeket érintő intézkedések hőségriadó esetén:

A szezon előtti felkészülés feladatai:

- egészségvédelmi ajánlások közzététele a lakosság és az ellátó személyzet körében
- bölcsődei és óvodai intézmények, valamint az általános- és középiskolák bevonása a felkészítésbe
- a gyermekek, fiatalok védelme érdekében felhívni az oktatási intézmények figyelmét a szakanyagok elérhetőségére

a./ Tájékoztatási fokozat esetén

- kéri a lakosságot, különösen a betegeket, a 0-14 éves korú gyermekeket és az idősebb korosztályt, hogy kerüljék a szabadban tartózkodást és munkavégzést, illetve tartózkodjanak minél többet árnyékban, vagy hűvös/klimatizált helyiségekben a további információig.

- egészségvédelmi ajánlások közzététele a lakosság és az ellátó személyzet körében

b./ Riasztási fokozat esetén

- figyelmezteti az érintett közintézményeket és a lakosságot, különösen a betegeket, a 0-14 éves korú gyermekeket és az idősebb korosztályt, hogy kerüljék a szabadban tartózkodást és munkavégzést, illetve tartózkodjanak minél többet árnyékban, vagy hűvös/klimatizált helyiségekben a további információig
- ivóvíz minőségű víz biztosítása a közterületeken
- gyakoribb locsolás az esti órákban (közutak, parkok)
- egészségvédelmi ajánlások, tanácsok, információk közzététele a lakosság és az ellátó személyzet körében
- szabadtéri rendezvények szervezőinek informálása
- villamos áramszolgáltatás zavartalanságának érdekében kapcsolattartás a szolgáltatóval
- megfelelő minőségű ivóvízellátás zavartalanságának biztosítása érdekében kapcsolattartás a szolgáltatóval
- valamennyi érintett szolgáltató, szervezet, együttműködő figyelmének a felhívása a felsorolt intézkedések megtételének szükségességére

A lakosságot és közintézményeket érintő intézkedések UV-riadó esetén:

A szezon előtti felkészülés feladatai:

- egészségvédelmi és biztonságos szabadban tartózkodási, napozási ajánlások, tanácsok közzététele a lakosság és az ellátó személyzet körében
- az UV index megismertetése a lakossággal és minden érintett intézménnyel

a./ Tájékoztatási fokozat esetén

- felkéri a lakosságot, különösen a betegeket, a 0-14 éves korú gyermekeket és az idősebb korosztályt, hogy tartózkodjanak árnyékban vagy fedett helyen 11 és 15 óra között, fedjék bőrüket, viseljenek inget, kalapot, használjanak napvédő krémet a további információig.

- egészségvédelmi és biztonságos szabadban tartózkodási, napozási ajánlások, tanácsok közzététele a lakosság és az ellátó személyzet körében

b./ Riasztási fokozat esetén

- figyelmezteti az érintett közintézményeket és a lakosságot, különösen a betegeket, a 0-14 éves korú gyermekeket és az idősebb korosztályt, hogy tartózkodjanak árnyékban vagy fedett helyen 11 és 15 óra között, fedjék bőrüket, viseljenek inget, kalapot, használjanak napvédő krémet a további információig
- egészségvédelmi és biztonságos szabadban tartózkodási, napozási ajánlások, tanácsok közzététele a lakosság és az ellátó személyzet körében
- turisták, sportolók informálása
- szabadtéri rendezvények szervezőinek informálása a magas UV index értékekről, a rendezvény résztvevőinek és a vendégek védelme érdekében

Háziorvosi, házi gyermek orvosi és védőnői szolgálat feladatköre hőség- és UV-riadó riasztási fokozata esetén: veszélyeztetett lakosságcsoportok fokozott figyelemmel kísérése gyógyszerek hűtőszekrényben való tárolása gyógyszerek mellékhatásainak lehetséges megelőzése a lakosság tanácsokkal és információkkal való ellátása

Házi gondozó szolgálat feladatköre hőségriadó riasztási fokozata esetén: A gondozottak naponta történő felkeresése, a szokásos ellátás mellett segítségnyújtás a bevásárlásban, gyógyszerkiváltásban, szükség esetén az orvosi ellátás igénybevitelében

Önkormányzati rendészet és Polgárőrség feladatköre hőség- és UV-riadó riasztási fokozata esetén: a veszélyeztetett korosztály (idősek) figyelemmel kísérése, tájékoztató jellegű szórólapok kiosztásában való segítségnyújtás, fokozott közterületi jelenlét, járőrözés, hajléktalan személyek részére szükség esetén segítségnyújtás, vízosztás köztereken, valamint balesetből adódó torlódás esetén segítségnyújtás a mentők, tűzoltóság, rendőrség részére

Bölcsődék és óvodák feladatköre hőség- és UV-riadó tájékoztatási és riasztási fokozata esetén (a leírtak a napközis táborokra is vonatkoznak):

A bölcsődés és óvodás gyermekek részére:

- Szükséges a csoportszobák sötétítővel történő árnyékolásának megoldása sötétítő függönyökkel már a reggeli órákban, még mielőtt a Nap felmelegítené a foglalkoztató helyiségeket.

- A levegőzés, a gyermekek szabad levegőn való tartózkodása a reggeli, kora délelőtti órákban történjen a napi hőmérséklet függvényében 11-15 óra között ajánlott a hűvös szobában való tartózkodás.

- Locsolással kell hűteni a csoportszobákhoz tartozó teraszokat, valamint szórófejes locsolók folyamatos működtetésével a foglalkoztatók előtti udvarrészek hűtéséről is gondoskodni kell.

- A homokozókat naponkénti ásással való felfrissítéssel, locsolással és természetes vagy mesterséges árnyékolásuk megoldásával védeni kell a felmelegedés ellen.

- Folyamatos, langyos vizes, azonnali elfolyási lehetőséggel bíró pancsolási, szórófejes tusolási lehetőséggel kell biztosítani a gyermekek testének hűtését. A pancsolók közvetlen környezetében az árnyékolás megoldásáról természetes (fák, bokrok) és mesterséges (sátor, árnyékoló ponyva, árnyékoló pavilonok) árnyékolók telepítésével gondoskodni kell.

- A közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 8. pontja szabályozza a közétkeztetés keretein belül biztosítandó ételeket és italokat. A szükséges folyadék biztosítására étkezések között ivóvíz, illetve ásványvíz adható. A gyermekek részére készített tea legfeljebb a nyersanyag-kiszabati előírás szerint megengedett mértékben tartalmazhat hozzáadott cukrot.

Rendszeres és bőséges folyadékpótlás a gyermekek részére többszöri kínálással biztosítható.

- Fokozott figyelemmel kell lenni a gyermekek étrendjének összeállítására:

- egészséges, táplálkozás-élettani szükségleteiknek megfelelő étrendek összeállítása

- A gyermekorvosok fokozott bevonása a gyermekek pszichés és szomatikus állapotának (az alacsony tolerancia miatt) figyelemmel kísérése.

- A gyermekek testhőmérsékletének (a napi gyakorlaton túli) többszöri ellenőrzése;

- A leégés elleni védelem, valamint a fej és a szem védelme érdekében széles karimájú kalapok és (lehetőleg hosszú ujjú) pólók használata a szabadban.

A gyermekeket ellátó személyzet részére:

- Megfelelő, kényelmes, természetes alapanyagú, szellős nyári munkaruházat

biztosítása.

- Folyadék pótlására hűtött citromos limonádé, tea, ásványvíz biztosítása.(anyagi lehetőség szerint)

- A munkaidő és a munkafolyamatok ésszerű megszakítása, többszöri kikapcsolódási idő beiktatása.

A bölcsődébe és óvodába járó gyermekek szülei, gondviselői részére:

- Figyelemfelhívás és tanácsadás hirdetőtáblákon, szórólapokon, illetve személyes találkozások (gyermekek átadása-hazaadása, szülői értekezletek stb.) alkalmával:

- gyermekek öltöztetése

- a gyermekek étkeztetése

- játészótéri tartózkodás

- testhűtés, folyadékpótlás

- alvási, pihenési körülmények

- gépjárművek és tömegközlekedési eszközök biztonságos használata a gyermekek szempontjából (gyermeket egyedül zárt autóban hagyni életveszélyes és TILOS!)

- a napon való tartózkodás veszélyei, az UV sugárzás ártalmai

- a babakocsik árnyékolása, hűtése

A szociális ellátó intézmények feladatköre hőségriadó riasztási fokozata esetén

A szezon előtti felkészülés feladatai:

- Az érzékeny, sérülékeny csoportok és személyek számbavétele;

- Szituációk és azokkal kapcsolatos helyszínek meghatározása (pl. étkezés a konyha melletti helységben, társas összejövetel szűk, levegőtlen helységben stb.);

- Az intézmény azon körülményeinek (szellőzés, árnyékolás hiányosságai, hűvös terek hiánya, hőségben is mesterségesen melegített helység /pl. konyha,

zuhanyozó/ stb.) feltérképezése, amelyek a hőségből adódó potenciális sérülést befolyásolják;

•Az intézmény hőségveszély enyhítésére, megszüntetésére szolgáló lehetőségeinek számbavétele:

-technikai megoldások

-szervezési intézkedések

-egyéb (pl. fokozott orvosi ellenőrzés stb.)

Mellékletek:

1. Hőségriadó elrendelésekor – megszüntetésekor értesítendő intézmények:

-Zuglói Egyesített Bölcsődék vezetője

-Zuglói Egyesített Óvodák vezetője

-Zuglói kulturális intézmények vezetője

-szociális intézmények vezetőit,

-oktatási intézmények (iskolák) fenntartóit,

-szabadidő és sport intézmények vezetőit,

2. Zugló közigazgatási területén elérhető ivóutak címei: (külön táblázatban csatolva)

3. Klimatizált helyiségek címei a kerületben külön táblázatban csatolva, ez folyamatosan frissítendő

4. Javasolt szöveges példa lakossági tájékoztatóra:

a) UV riasztás esetére:

Lakossági tájékoztató

Figyelem, figyelem! Tájékoztatjuk Zugló lakosságát, hogy Zuglóban az UV index elérte a **7 - 7,9 nagyon erős (8+ extrém)** értéket, ami az egészségre ártalmas.

Ezért a Város/Kerület területére vonatkozóan tájékoztatást (**riasztást**) rendelek el.

A túllépés kezdete, várható időtartama

A magas UV index érték élettani hatásai: leégést, rákos elváltozásokat okoznak a bőrön, ezen kívül a szemet is károsítja (szürkehályog) és az immunrendszert is gyengíti.

Kérjük a lakosságot, különösen a betegeket, a 0-14 éves korú gyermekeket, az idősebb korosztályt és napon dolgozókat, hogy lehetőség szerint tartózkodjanak árnyékban vagy fedett, klimatizált helyen!

Délelőtt 11 és délután 15 óra között, fedjék bőrüket, viseljenek inget, kalapot, használjanak napvédő krémet és fogyasszanak sok folyadékot további tájékoztatásig!

A magas UV index hatásainak csökkentése érdekében az alábbi intézkedéseket tettük: egészségvédelmi és biztonságos szabadban tartózkodási, napozási ajánlások, tanácsok közzététele a lakosság és az ellátó személyzet körében.

Kérem, hogy az ajánlásokat feltétlenül tartsák be egészségük védelme érdekében!

A várható változásokról a korlátozás feloldásáról, ha a meteorológiai adatok azt alátámasztják, a helyi kábeltévén/rádión/újságban/facebook keresztül azonnal tájékoztatjuk a Tisztelt Lakosságot!

Budapest Főváros XIV. kerület Zugló Önkormányzata

b) Extrém hőség miatti tájékoztatás esetére:

Lakossági tájékoztató

Figyelem, figyelem! Tájékoztatjuk Zugló város/kerület lakosságát, hogy az ÁNTSZ riasztása szerint a napi középhőmérséklet legalább 1 (3) napig meghaladja a 25 °C-ot(27 °C-ot), ami az egészségre ártalmas.

Ezért a város/település területére vonatkozóan **tájékoztatást** (riasztást) rendelek el.

A túllépés kezdete, várható időtartama

A hőhullám élettani hatásai: hőstresszt, napszúrást és hőgutát okozhatnak.

Kérjük a lakosságot, különösen a betegeket, a 0-14 éves korú gyermekeket és az idősebb korosztályt, hogy kerüljék a szabadban tartózkodást, illetve tartózkodjanak minél többet árnyékban vagy hűvös/klimatizált helyiségekben a további információig.

A hőhullám hatásainak csökkentése érdekében az alábbi intézkedéseket tettük: egészségvédelmi ajánlások közzététele a lakosság és Zugló fenntartásában lévő intézmények vonatkozásában.

Kérjük, hogy az elrendelt intézkedéseken túl az ajánlásokat feltétlenül tartsák be egészségük védelme érdekében! A várható változásokról a korlátozás feloldásáról, ha a mérési adatok azt alátámasztják, a honlapunkon/helyi újság/rádió/tv/facebook keresztül azonnal tájékoztatjuk a Tisztelt Lakosságot!

Budapest Főváros XIV. kerület Zuglói Önkormányzata